

Mr. sc. Mirjana MAHOVIĆ KOMLJENIĆ, dipl. oec.

Paušalno oporezivanje obrtničke djelatnosti u 2016. i obveza podnošenja godišnjeg obrasca PO-SD za 2015. godinu

UDK 658.6/336.2

Fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost obrta te poljoprivrede i šumarstva, a čiji ukupni godišnji primitci u poreznom razdoblju nisu veći od 149.500,00 kn, mogu izabrati plaćanje paušalnog poreza na dohodak i prireza kako bi jednostavnije i lakše ispunjavali porezne obveze.

Paušalnim oporezivanjem unaprijed je određena porezna osnovica na koju se plaća porez na dohodak tijekom poreznog razdoblja, dok se konačna porezna obveza utvrđuje prema ostvarenom prometu iskazanom na obrascu PO-SD, koji su porezni obveznici za 2015. obvezni podnijeti nadležnoj ispostavi PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu najkasnije do 15. siječnja 2016. U slučaju početka ili prestanka obavljanja samostalne djelatnosti tijekom poreznog razdoblja, godišnji se paušalni dohodak utvrđuje razmjerno broju mjeseci obavljanja djelatnosti, i to u korist poreznog obveznika.

U nastavku članka pročitajte na koji se način utvrđuje godišnji paušalni porez na dohodak, u kojem se roku isti plaća, kako se utvrđuje i obračunava obveza plaćanja obveznih doprinosa te koje su vrste samostalnih djelatnosti izuzete iz paušalnog oporezivanja.

1. UVOD

Dohodak koji ostvaruju fizičke osobe koje se bave samostalnom obrtničkom djelatnošću te djelatnošću poljoprivrede i šumarstva utvrđuje se prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 177/04. - 143/14., dalje: Zakon) te Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05. - 157/14.), a prema podacima iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija, i to: *Knjige primitka i izdataka, Popisa dugotrajne imovine te Evidencije o tražbinama i obvezama*. Uvažavajući načelo blagajne, nastali poslovni događaji evidentiraju se u knjizi primitaka i izdataka prema novčanim priljevima i odljevima sredstava, a ostvareni dohodak kao osnovica za oporezivanje, utvrđuje se kao razlika između naplaćenih primitaka i plaćenih porezno dopustivih izdataka.

Osim utvrđivanja dohotka na osnovi podataka iskazanih u poslovnim knjigama, a prema odredbama čl. 44. st. 1. Zakona, fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost obrta te djelatnost poljoprivrede i šumarstva mogu, uz zadovoljenje propisanih uvjeta, utvrđivati i plaćati dohodak te porez i prirez na dohodak u paušalnoj svoti.

Način utvrđivanja i plaćanja paušalnog poreza detaljnije je propisan posebnim **Pravilnikom o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti** (Nar. nov., br. 143/06., 61/12. i 160/13., dalje: **Pravilnik**) kojim su određene vrste samostalnih djelatnosti kojima se dohodak može utvrđivati u paušalnoj svoti, uvjeti koje moraju ispunjavati fizičke osobe ako obavljaju djelatnost u supoduzetništvu, smanjenje paušalnog poreza na dohodak za porezne obveznike koji samostalnu djelatnost obavljaju na potpomognutim područjima jedinica lokalne samouprave, na otocima prve skupine i području Grada Vukovara i utvrđivanje godišnjega paušalnog dohotka u slučaju početka ili prestanka obavljanja samostalne djelatnosti tijekom

poreznog razdoblja, na način da se prvo utvrdi prosječni primitak od obavljanja samostalne djelatnosti koji se zatim množenjem s 12 mjeseci svodi na godišnju razinu.

Bitno je napomenuti da u slučaju ispunjavanja propisanih uvjeta, i porezni obveznici koji ostvaruju dohodak iznajmljivanjem stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranjem kampova također mogu utvrđivati dohodak u paušalnoj svoti, ali prema posebnom Pravilniku o djelatnostima iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova koje će se paušalno oporezivati, o visini paušalnog poreza i načinu plaćanja paušalnog poreza (Nar. nov., br. 48/05. i 148/09.), tako da se paušalno oporezivanje samostalnih djelatnosti koje se provodi prema odredbama Zakona i Pravilnika o kojem se piše u nastavku, na njih ne odnosi.

2. VRSTE SAMOSTALNIH DJELATNOSTI KOJE MOGU PLAĆATI PAUŠALNI POREZ

Mogućnost paušalnog plaćanja poreza na dohodak propisana je za:

► **samostane djelatnosti obrta** iz čl. 18. st. 1. Zakona, koje fizičke osobe obavljaju samostalno i trajno prema čl. 2. Zakona o obrtu (Nar. nov., br., 143/13.), sa svrhom postizanja dohotka ili dobitka koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu

► **samostalne djelatnosti poljoprivrede i šumarstva** iz čl. 18. st. 3. Zakona, koje obuhvaćaju korištenje prirodnih bogatstva zemlje i prodaju te zamjenu od tih djelatnosti dobivenih proizvoda u neprerađenom stanju te

► **samostalne djelatnosti koje se obavljaju kao domaća radinost i sporedno zanimanje** samo osobnim radom, sve dok se ne prijede visina primitka koji se ostvaruju obavljanjem navedenih djelatnosti.

Naime, obrtničkom djelatnošću iz čl. 18. st. 1. Zakona smatra se i obavljanje domaće radinosti i sporednih zanimanja, koje također mogu izabrati paušalno utvrđivanje dohotka. Međutim, ukupni primitci od obavljanja domaće radinosti i sporednog zanimanja ne smiju prelaziti svotu od 10 bruto prosječnih mjesečnih plaća u kalendarskoj godini u kojoj se obavlja djelatnost, a koju objavljuje Državni zavod za statistiku. Prosječna bruto-plaća po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u RH u razdoblju siječanj - kolovoz 2014., a prema objavi DZ za statistiku, je 7.943,00 kn (Nar. nov., br. 133/14.), što znači da ukupni primitci fizičkih osoba koje obavljaju domaću radinost ili slobodno zanimanje u 2015. ne bi smjeli biti veći od 79.430,00 kn, a kada je moguće izabrati plaćanje poreza na dohodak u paušalnoj svoti.

Djelatnosti slobodnih zanimanja iz čl. 18. st. 2. Zakona o porezu na dohodak, i to: samostalne djelatnosti zdravstvenih djelatnika, veterinarina, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika, znanstvenika, književnika, izumitelja, samostalna predavačka i odgojna djelatnost kao i druge slične djelatnosti, nisu posebno navedene kao djelatnosti koje mogu porez na dohodak utvrđivati u paušalnoj svoti te se na fizičke osobe koje obavljaju navedene djelatnosti ne mogu primjenjivati odredbe o godišnjem paušalnom plaćanju poreza. Spomenute djelatnosti obvezne su za svoje poslovanje voditi poslovne knjige, na temelju kojih se utvrđuje oporezivi dohodak prema čl. 19. - 24. Zakona, na koji se prema propisanim stopama plaća porez i prirez na dohodak te su na kraju kalendarske godine kao poreznog razdoblja obvezne podnijeti godišnju poreznu prijavu na obrascu DOH nadležnoj ispostavi Porezne uprave (dalje: PU).

2.1. PAUŠALNO OPOREZIVANJE DJELATNOSTI POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Fizičke osobe koje obavljaju djelatnost poljoprivrede i šumarstva postaju obveznicima poreza na dohodak kada se moraju prijaviti u registar RPO u PU te izabrati mogućnost plaćanja poreza na dohodak prema podacima iz poslovnih knjiga ili paušalno, ako po osnovi obavljanja djelatnosti poljoprivrede i šumarstva ostvare ukupan godišnji primitak veći od 35 % iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav PDV-a, odnosno ako ostvare primitke iznad 80.500,00 kn ($230.000,00 \times 35 \% = 80.500,00$). Međutim, sve dok poljoprivrednici nisu upisani u registar obveznika PDV-a po bilo kojoj osnovi te ako od obavljanje svoje djelatnosti ne ostvare ukupan godišnji primitak veći od 149.500,00 kn, imaju mogućnost izabrati paušalno oporezivanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva.

JESTE LI SE PRETPLATILI NA RRiF ZA 2016.

OBAVIJESTI U VEZI S PRETPLATOM I NARUDŽBAMA:

01/4699-760 mob. 099/4699-760.

ili na: www.rrif.hr

Utvrđivanje dohotka od poljoprivrede i šumarstva

Obvezan upis u registar RPO	Ostvareni primitak do 149.500,00 kn	Ostvareni primitak veći od 149.500,00 kn
Ostvareni primitak iznad 80.500,00 kn	Mogućnost izbora utvrđivanja dohotka: <ul style="list-style-type: none"> - na temelju propisanih poslovnih knjiga - paušalni porez na dohodak 	Obveza utvrđivanja dohotka: <ul style="list-style-type: none"> - na temelju poslovnih knjiga prema čl. 19. do 24. Zakona
Obveznici PDV-a	Nema mogućnost izbora	Obveza vođenja poslovnih knjiga neovisno o visini ostvarenog primitka

3. PROPISANI UVJETI ZA PAUŠALNO PLAĆANJE POREZA NA DOHODAK

Odredbama čl. 2. st. 1. Pravilnika propisani su uvjeti koji moraju biti ispunjeni za paušalno plaćanje poreza na dohodak, a to su sljedeći uvjeti:

- fizička osoba nije obveznik PDV-a prema Zakonu o PDV-u (Nar. nov., br. 73/13. – 143/14.), što znači da tijekom prethodne godine nije ostvarena godišnja vrijednost isporuke dobara i obavljenih usluga u vrijednosti većoj od 230.000,00 kn, a što je granična svota za ulazak u sustav PDV-a po "sili" Zakona ili ako porezni obveznik nije u sustav PDV-a upisan na temelju vlastita zahtjeva neovisno od visine ostvarenog prometa
- ostvareni primitci u prethodnoj godini nisu viši od 149.500,00 kn
- za obavljanje djelatnosti nema izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona
- fizička osoba ne obavlja samostalnu djelatnost trgovine i ugostiteljstva, a koje su posebno navedene kao iznimka kojima se dohodak ne može utvrđivati u paušalnoj svoti.

Prema odredbama čl. 44. st. 1. Zakona, za paušalno oporezivanje samostalne djelatnosti propisano je ograničenje ostvarenog prometa te porezni obveznik po osnovi obavljanja djelatnosti u poreznom razdoblju ne može ostvariti ukupan godišnji primitak veći od 65 % od svote propisane za obvezni ulazak u sustav PDV-a. Navedeno znači da za paušalno plaćanje poreza na dohodak, ostvareni ukupni godišnji primitci ne mogu biti veći od 149.500,00 kn ($230.000,00 \times 65 \% = 149.500,00$). Radi kontrole ostvarenog prometa, porezni obveznici koji porez na dohodak od samostalne djelatnosti plaćaju u paušalnoj svoti, obvezni su voditi evidenciju o ostvarenom prometu u gotovini i na bezgotovinski način te sastaviti godišnje izvješće o naplaćenim primitcima na obrascu PO-SD.

Međutim, obavljanjem djelatnosti trgovine ne smatra se djelatnost fizičkih osoba registriranih za obavljanje djelatnosti proizvodnje, koji svoje vlastite proizvode prodaju na tržištu (na primjer: građani koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom, a upisani su u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava ili umirovljenici koji mogu u domaćoj radinosti osobnim radom izrađivati nakit, i kojima se obavljanjem navedene djelatnosti neće obustaviti isplata mirovine). Ali kada porezni obveznik uz proizvode proizvedene vlastitom proizvodnjom, obavlja i pro-

daju proizvoda nabavljenih od drugog proizvođača, isto se smatra obavljanjem djelatnosti trgovine, radi čega porezni obveznik ne može ostvareni dohodak od takvog obavljanja djelatnosti utvrđivati u paušalnoj svoti. Obavljanjem djelatnosti ugostiteljstva ne smatra se djelatnost fizičkih osoba registriranih za obavljanje djelatnosti pružanja usluga u seljačkom domaćinstvu prema posebnim propisima.

3.1. OBVEZA KUMULATIVNOG ISPUNJENJA PROPISANIH UVJETA

Kako bi se poreznom obvezniku ostvareni dohodak od obavljanja samostalne djelatnosti mogao paušalno oporezivati, potrebno je kumulativno ispunjenje svih navedenih propisanih uvjeta. To znači, primjerice, ako dva porezna obveznika obavljaju djelatnost elektroinstalacijskih radova u supoduzetništvu za koju postoji mogućnost paušalnog oporezivanja, ali preko izdvojene poslovne jedinice, nisu obveznici PDV-a, a vrijednost isporuka dobara i obavljenih usluga na 31. prosinca 2015. im je manja od 149.500,00 kn, ne mogu u 2016. podnijeti zahtjev za utvrđivanje dohotka u paušalnoj svoti jer nisu kumulativno ispunjeni svi propisni uvjeti za paušalno oporezivanje s obzirom na to da se djelatnost obavlja putem izdvojene poslovne jedinice.

Međutim, ako obrtnik koji obavlja djelatnost popravka kućanskih aparata nije obveznik PDV-a i nema izdvojenih poslovnih jedinica niti pogona, i od PU je dobio rješenje o godišnjem paušalnom plaćanju poreza na dohodak za 2015., ali u listopadu 2015. započne obavljati novu mehaničarsku djelatnost servisiranja bicikala od koje dohodak može utvrđivati u paušalnoj svoti, u tom slučaju dobiveno rješenje o paušalnom plaćanju poreza na dohodak i nadalje ostaje na snazi, jer je ovdje riječ o novoj djelatnosti kojom se samo proširuje postojeća samostalna djelatnost, pri čemu se uvjeti za paušalno oporezivanje nisu promijenili.

Prema tome, ako obrtnik koji obavlja djelatnost od koje dohodak utvrđuje u paušalnoj svoti, tijekom poreznog razdoblja započne obavljati novu djelatnost za koju jednako tako postoji mogućnost paušalnog oporezivanja, doneseno rješenje o godišnjem dohotku i porezu na dohodak u paušalnoj svoti i nadalje ostaje na snazi. Nadalje, porezni obveznik može pod propisanim uvjetima utvrđivati dohodak od samostalne djelatnosti u paušalnoj svoti i imati zaposlenog radnika ako je u mogućnosti osigurati isplatu plaće radniku, a da mu pritom ostvarena vrijednost oporezivih isporuka dobara i usluga bude manja od 149.500,00 kn.

3.2. ZAJEDNIČKO OBAVLJANJE DJELATNOSTI I PAUŠALNO OPOREZIVANJE

Ostvareni dohodak od samostalne djelatnosti može se paušalno oporezivati i kada se samostalna djelatnost obavlja u supoduzetništvu, ali samo ako:

- ukupan primitak od zajedničkog obavljanja samostalne djelatnosti nije veći od 149.500,00 kn
- svi supoduzetnici pojedinačno udovoljavaju i ostalim propisanim uvjetima → nisu obveznici PDV-a (po osnovi obavljanja obrtničke ili neke druge dje-

latnost) → nemaju izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona → ne obavljaju djelatnost ugostiteljstva i trgovine.

Svaki od supoduzetnika obavezan je u godišnjem izvješću o ostvarenim primitcima na obrascu PO-SD iskazati pojedinačne podatke kako bi se na temelju iskazanih podataka putem informacijskog sustava PU utvrdila tromjesečna obveza plaćanja predujmova za svakog supoduzetnika.

Prema čl. 2. st. 9. Pravilnika, supoduzetnici kojima se dohodak utvrđuje u paušalnoj svoti, obvezni su imenovati nositelja zajedničke djelatnosti koji je odgovoran za izvršavanje propisanih obveza koje proizlaze iz zajedničke djelatnosti. Kod obiteljskoga poljoprivrednoga gospodarstva (OPG-a) nositeljem zajedničke djelatnosti smatra se fizička osoba koja je kao nositelj poljoprivrednoga gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednoga gospodarstva.

3.3. ISTODOBNO UTVRĐIVANJE DOHOTKA PREMA PROPISANIM POSLOVNIM KNJIGAMA I DOHOTKA U PAUŠALNOJ SVOTI

Obavljajući samostalnu djelatnost obrtnici često postavljaju pitanje može li porezni obveznik koji obavlja samostalnu djelatnost obrta istodobno utvrđivati dohodak i porez na dohodak prema poslovnim knjigama i dohodak i porez na dohodak u paušalnoj svoti?

Takva mogućnost ne postoji, jer je prema odredbi čl. 2. st. 3. Pravilnika propisano da porezni obveznik koji obavlja samostalnu djelatnost obrta ili samostalnu djelatnost poljoprivrede i šumarstva od koje dohodak utvrđuje na temelju propisanih poslovnih knjiga prema čl. 19. - 24. Zakona, ne može istodobno po osnovi te djelatnosti utvrđivati porez na dohodak i u paušalnoj svoti.

Jednako tako, ako porezni obveznik obavlja djelatnost od koje porez na dohodak utvrđuje u paušalnoj svoti, a tijekom poreznog razdoblja započne obavljati novu djelatnost od koje se dohodak utvrđuje prema propisanim poslovnim knjigama (kao razlika između primitka i porezno priznatih izdataka), obavezan je istodobno s početkom obavljanja nove djelatnosti i dohodak od djelatnosti koji se do tada utvrđivao u paušalnoj svoti, utvrđivati na temelju propisanih poslovnih knjiga prema čl. 19. - 24. Zakona. U tom će slučaju nadležna ispostava PU ukinuti paušalno rješenje o godišnjem dohotku te donijeti novo rješenje o plaćanju predujmova poreza na dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost.

4. ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVE ZA PAUŠALNO OPOREZIVANJE DOHOTKA U 2016.

Ako obrtnici po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti kumulativno zadovoljavaju propisanim uvjetima i žele utvrđivati porez na dohodak u paušalnoj svoti ili promijeniti način oporezivanja, obvezni su PU prijaviti početak obavljanja djelatnosti podnošenjem prijave u propisanim rokovima, i to:

VRSTE POREZNIH OBVEZNIKA	ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVE
▶ novi porezni obveznici	8 dana od dana početka obavljanja djelatnosti
▶ postojeći porezni obveznici	najkasnije 15 dana po proteku poreznog razdoblja

4.1. NOVI POREZNI OBVEZNICI KOJI POČINJU OBAVLJATI SAMOSTALNU DJELATNOST

Novi porezni obveznici koji prema dobivenom rješenju od nadležnog Ureda za gospodarstvo prvi put počinju obavljati samostalnu obrtničku djelatnost u tijeku godine, a žele utvrđivati dohodak i plaćati godišnji porez u paušalnoj svoti, obvezni su prijavu u registar poreznih obveznika na obrascu RPO i obrascu RPO/A podnijeti nadležnoj ispostavi PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu **u roku od 8 dana od početka obavljanja djelatnosti**. Na temelju upisanoga predviđenog dohotka na red. br. 3. obrasca RPO/A koji se namjerava ostvariti te provjere jesu li kumulativno zadovoljeni svi propisani uvjeti za paušalno oporezivanje, nadležna ispostava PU će poreznom obvezniku izdati rješenje o paušalnom plaćanju poreza na dohodak.

Prema odredbama čl. 3. st. 4. Pravilnika, ako se djelatnost ne obavlja cijelu godinu, odnosno u slučaju početka ili prestanka obavljanja samostalne djelatnosti tijekom poreznog razdoblja, godišnji paušalni dohodak utvrđuje se razmjerno broju mjeseci obavljanja djelatnosti, i to u korist poreznog obveznika, a dohodovni se razred utvrđuje tako da se izračuna prosječni primitak (dijeljenjem ukupnog primitka s brojem mjeseci obavljanja djelatnosti), a zatim godišnji primitak množenjem prosječnog primitka s 12 mjeseci. Na jednak se način utvrđuje paušalni dohodak i za registrirani sezonski obrt.

Posebno se ističe da je svodenje predviđenog dohotka na godišnju razinu, a koji je novi porezni obveznik iskazao na obrascu RPO/A, potrebno samo radi odabira prve, druge ili treće razine po kojoj će se poreznom obvezniku rješenjem utvrditi obveza plaćanja paušalnog poreza.

Prema tome, ako se samostalna djelatnost ne obavlja cijelu godinu, potrebno je izračunati prosječni primitak razmjerno broju mjeseci obavljanja djelatnosti, i to u korist poreznog obveznika, koji se zatim svodi na godišnju razinu množenjem s 12 mjeseci, kako bi se poreznim rješenjem utvrdila razina plaćanja paušalnog poreza, dok će se tek na osnovi podataka iz obrasca PO-SD po proteku poreznog razdoblja utvrditi je li porezni obveznik po godišnjem obračunu ostvario primitak veći ili manji od onoga što je određeno u poreznom rješenju.

✓ **Primjer:** *Izračun godišnjeg primitka prema iskazanoj predviđenoj svoti dohotka*

Novi je porezni obveznik od nadležnog Ureda za gospodarstvo primio 15.n ožujka 2015. rješenje o početku obavljanja soboslikarske djelatnosti te je za paušalno plaćanje poreza na dohodak u obrascu RPO/A, koji je podnio ispostavi PU prema svom prebivalištu, iskazao podatak o predviđenoj visini dohotka koji će se ostvariti u 2015. u svoti od 50.000,00 kn.

Na temelju izračunanoga prosječnog primitka utvrđen je godišnji primitak u visini 66.666,66 kn (50.000,00 / 9mj x 12 mj.), prema kojem se porezni obveznik razvrstava u prvi dohodovni razred (do 85.000,00 kn), što znači da se osnovica za izračun do-

hotka utvrđuje u svoti od 12.750,00 kn, a koja se smanjuje razmjerno dijelu godine u kojem porezni obveznik nije obavljao djelatnost.

4.2. POSTOJEĆI POREZNI OBVEZNICI KOJI VEĆ OBAVLJAJU SAMOSTALNU DJELATNOST

Pri promjeni načina oporezivanja, a u skladu s čl. 8. st. 2. Pravilnika, sve fizičke osobe koje već obavljaju samostalnu djelatnost i dohodak utvrđuju na osnovi poslovnih knjiga, ali žele prijeći na utvrđivanje paušalnog poreza na dohodak jer kumulativno ispunjavaju propisane uvjete, obvezni su do kraja tekuće za iduću godinu, a najkasnije 15 dana po proteku poreznog razdoblja odnosno kalendarske godine, podnijeti prijavu u registar poreznih obveznika. Prijava se podnosi na obrascu RPO i obrascu RPO/A, i to nadležnoj ispostavi PU prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu.

Za paušalno plaćanje poreza u 2016. prijava na obrascu RPO i obrascu RPO/A mora se podnijeti PU do kraja 2015., a najkasnije do 15. siječnja 2016.

Na obrascu RPO, osim osobnih podataka o poreznom obvezniku (red. br. 1), potrebno je popuniti podatke o opunomoćeniku (red. br. 3), i podatke o razlogu upisa u registar poreznih obveznika (**red. br. 2.5.**) P prijava ili promjena podataka o ostvarivanju dohotka od obrtničkih djelatnosti koje se paušalno oporezuju.

Na obrascu RPO/A (red. br. 2, 3 i 4) upisuju se podatci o osobama s kojima se samostalna djelatnost obavlja u supoduzetništvu, podatci o predviđenoj svoti dohotka te broju zaposlenih radnika u tekućoj godini.

Uz prijavu na obrascu RPO i obrascu RPO/A, a zbog promjene načina oporezivanja s poslovnih knjiga na utvrđivanje paušalnog dohotka, porezni su obveznici dužni dostaviti:

- pregled primitaka i izdatka prema podacima iz Knjige primitaka i izdataka - obrasca KPI i
- pregled ukupne svote tražbina na temelju izdanih računa iz Evidencije o tražbinama i obvezama iz obrasca TO za kalendarsku godinu koja prethodi godini prelaska na utvrđivanje dohotka u paušalnoj svoti.

5. GODIŠNJI PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK

Prema čl. 4. Pravilnika, godišnji paušalni porez na dohodak utvrđuje se **poreznim rješenjem** koji donosi nadležna ispostava PU prema mjestu prebivališta ili uobičajenog boravišta poreznog obveznika. U paušalnom rješenju iskazuje se svota godišnjeg paušalnog dohotka te godišnja i mjesečna svota paušalnog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak te rokovi plaćanja paušalnog poreza.

Izdano porezno rješenje o godišnjem paušalnom dohotku vrijedi sve do donošenja novog rješenja, a što znači da će rješenje o paušalnom plaćanju poreza koje je doneseno za 2015. vrijediti i u sljedećim poreznim razdobljima (za 2016. i dalje), ako se tijekom poreznog razdoblja nisu promijenili uvjeti za utvrđivanje paušalnog poreza, a što PU provjerava na osnovi dostavljenih podataka iz godišnjeg obrasca PO-SD po isteku poreznog razdoblja. Poreznim rješenjem

utvrđen godišnji paušalni porez na dohodak je konačan, radi čega porezni obveznik po toj osnovi nema obvezu, a niti mogućnost podnijeti godišnju poreznu prijavu. Međutim, ako obrtnik koji je paušalist ostvaruje i neki drugi dohodak iz ostalih oporezivih izvora, na primjer dohodak od nesamostalnog rada (plaću), jer je zaposlen u trgovačkom društvu, tada može podnijeti godišnju poreznu prijavu ako to želi, ali u prijavi je obavezan iskazati samo ostvareni dohodak i plaćeni porez i prirez po osnovi nesamostalnog rada.

5.1. UTVRĐIVANJE GODIŠNJEGA PAUŠALNOG POREZA

Ovisno o ostvarenim ukupnim godišnjim primitcima ili svoti predviđenih primitaka za tekuću godinu za novoga poreznog obveznika koji započinje obavljati djelatnost, prema čl. 3. st.1. Pravilnika, godišnji paušalni porez na dohodak za samostalnu djelatnost utvrđuje se u tri razine:

Ostvareni ukupni primitci	Godišnja porezna osnovica	Godišnji paušalni porez na dohodak	Mjesečni paušalni porez na dohodak (bez prireza)	Mjesečni paušalni porez Grad Zagreb (prirez 18 %)
Od 0,00 do 85.000,00	12.750,00	1.530,00	127,50	150,45
Od 85.000,01 do 115.000,00	17.250,00	2.070,00	172,50	203,55
Od 115.000,01 do 149.500,00	22.425,00	2.691,00	224,25	264,62

u kn

Godišnja paušalna porezna osnovica u prvoj razini utvrđena je u svoti od 12.750,00 kn, a ista čini razliku između primitaka u svoti od 85.000,00 kn i porezno priznatih izdataka u visini od 85 % ($85.000,00 - (85.000,00 \times 85\%) = 85.000,00 - 72.250,00 = 12.750,00$ kn).

Mjesečni paušalni porez na dohodak utvrđen je u svoti od 127,50 kn na način da se godišnja porezna osnovica pomnoži s poreznom stopom od 12 % te podijeli s brojem mjeseci poreznog razdoblja kalendarske godine (12 mjeseci ili manje) u kojima se obavlja samostalna djelatnost ($12.750,00 \times 12\% = 1.530,00$ kn; $1.530,00 : 12$ mj = 127,50 kn.).

Ako se započinje ili prestaje obavljati djelatnost tijekom godine, za broj mjeseci obavljanja djelatnosti uzima se podatak u korist poreznog obveznika. Primjerice, ako je porezni obveznik započeo obavljati djelatnost 20. srpnja 2015., u broj mjeseci uračunava se razdoblje od 5 mjeseci, odnosno od kolovoza do prosinca 2015.

Mjesečni paušalni porez uvećava se za propisanu stopu prireza ako porezni obveznik ima prebivalište ili uobičajeno boravište na području na kojem je gradskom odlukom propisana obveza plaćanja prireza.

Ovisno o ostvarenome ukupnom godišnjem primitku iznad 85.000,00 kn do 115.000,00 kn te iznad 115.000,00 do 149.500,00 kn, na jednak se način utvrđuje godišnji paušalni porez na dohodak na drugoj razini u svoti od 17.250,00 kn, ($115.000 - (115.000,00 \times 85\%) = 115.000,00 - 97.750,00$, te na trećoj razini u svoti od 22.425,00 kn, ($149.500 - (149.500,00 \times 85\%) = 149.500 - 127.075,00$).

✓ *Primjer: Izračun treće razine rješenja o plaćanju paušalnog dohotka za 2015. za novoga poreznog obveznika*

Prema rješenju nadležnog Ureda za gospodarstvo od 28. svibnja 2015., porezni obveznik s prebivalištem u Gradu Zagrebu, u kojem je propisana stopa prireza od 18 %, započeo je obavljati samostalnu djelatnost unikatne izrade nakita. Budući da je izabrao paušalni način plaćanja poreza na dohodak, u roku od 8 dana podnio je nadležnoj ispostavi obrazac RPO i obrazac RPO/A u kojima je iskazao predviđeni dohodak od obavljanja djelatnosti za 2015. u svoti od 75.000,00 kn.

Na temelju predviđenog dohotka izračunava se prosječni primitak (u korist poreznog obveznika za 7 mj.), a PU će izdati rješenje poreznom obvezniku kojim će biti utvrđena godišnja porezna osnovica u trećoj razini te ukupna obveza poreza i prireza u svoti od 1.852,34 kn za obavljanje poslovanja u razdoblju od 1. lipnja do 31. prosinca 2015.

1.	Predviđeni dohodak za 7 mjeseci	75.000,00 kn
2.	Prosječni primitak (75.000,00 kn : 7 mj)	10.714,28 kn
3.	Godišnji primitak (10.714,28 kn x 12 mj)	128.571,42 kn
4.	Godišnja porezna osnovica III razine	22.425,00 kn
5.	Godišnji paušalni porez na dohodak (red .br. 4. x 12 %)	2.691,00 kn
6.	Godišnji prirez poreza na dohodak (red .br. 5 x 18 %)	484,38 kn
7.	Sveukupni godišnji paušalni porez i prirez (red .br. 5 + red. br. 6.)	3.175,38 kn
8.	Mjesečni paušalni porez i prirez (red .br. 7. : 12 mj)	264,62 kn
9.	tromjesečni paušalni porez i prirez (red .br. 8. x 3 mj)	793,86 kn
10.	Obveza paušalnog poreza i prireza od 1. 6. do 31. 12. 2015. (red .br. 8. x 7. mj)	1.852,34 kn

5.2. POSTUPCI OBRTNIKA PRI PROMJENI NAČINA OPOREZIVANJA – PRELAZAK NA PAUŠALNO OPOREZIVANJE

Ako udovoljavaju propisanim uvjetima, obrtnici koji već obavljaju djelatnost imaju mogućnost promijeniti način oporezivanja te sa oporezivanja dohotka utvrđenog prema poslovnim knjigama izabrati paušalno oporezivanje.

Odredbom čl. 31. st. 4. Pravilnika o porezu na dohodak propisano je da je pri promjeni načina oporezivanja poduzetnik obavezan utvrditi primitke i izdatke na način propisan za prestanak (likvidaciju) obavljanja djelatnosti i za porezno razdoblje iza kojeg je prešao na utvrđivanje paušalnog poreza.

To znači da su obrtnici koji prelaze s oporezivanja dohotka utvrđenog na osnovi poslovnih knjiga na paušalno oporezivanje obavezni u knjizi Primitka i izdataka provesti određena knjiženja, pri čemu je potrebno iskazati kao primitke i izdatke sljedeće:

POSLOVNI PRIMITCI	POSLOVNI IZDACI
<ul style="list-style-type: none"> usporediva tržišnu vrijednost dugotrajne imovine odnosno svih stvari i prava ako im je nabavna vrijednost ili troškovi proizvodnje bila veća od 3.500,00 kn te ako im je vijek trajanja dulji od godinu dana, a evidentirana su u obrascu DI obrtnika. Usporediva tržišna vrijednost dugotrajne imovine je cijena koja bi se mogla postići na tržištu, za što je mjerodavna prodajna cijena ili se usporediva tržišna vrijednost treba procijeniti. 	<ul style="list-style-type: none"> knjigovodstvena vrijednost dugotrajne imovine prema popisu te imovine u trenutku likvidacije, a koja se iskazuje u stupcu 9 Obrasca DI
<ul style="list-style-type: none"> usporediva tržišna vrijednost zaliha robe, proizvoda, reprodukcijanskog materijala i drugog 	<ul style="list-style-type: none"> neplaćene obveze dobavljača i druge neplaćene obveze u vezi s djelatnošću
<ul style="list-style-type: none"> nenaplaćene tražbine od kupaca 	<ul style="list-style-type: none"> drugi izdatci u vezi s likvidacijom

✓ **Primjer:** Promjena načina oporezivanja i utvrđivanja paušalnog dohotka za 2016.

Porezni obveznik s prebivalištem u Gradu Šibeniku, u kojem je propisana stopa prireza od 10 %, obavlja djelatnost popravka kućanskih aparata, utvrđuje dohodak na osnovi podataka iz propisanih poslovnih knjiga, a obveznikom PDV-a postao je po sili Zakona 1. siječnja 2013. Obrtnik nema izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona te je u 2015. ostvario ukupne oporezive primitke u svoti od 77.000,00 kn. Želi promijeniti način oporezivanja i prijeći na paušalno plaćanje poreza na dohodak u 2016.

S obzirom na to da je u 2015. ostvario vrijednost oporezivih isporuka dobara i usluga manju od 230.000,00 kn, porezni je obveznik za promjenu načina oporezivanja obvezan do 15. siječnja 2016. nadležnoj ispostavi PU podnijeti:

► pisani zahtjev za brisanjem iz registra obveznika PDV-a (čl. 186. st. 4. Pravilnika o PDV-u (Nar. nov., br. 79/13. - 157/14.) te istodobno i

► prijavu na obrascu RPO i obrascu RPO/A za paušalno plaćanje poreza na dohodak u 2016.

Kao prilog je uz prijavu potrebno dostaviti pregled primitka i izdataka prema podacima iz Knjige primitka i izdataka i pregled ukupne svote tražbina na temelju izdanih računa iz evidencije o tražbinama i obvezama za 2015.

Porezni obveznik ispunjava sve propisane uvjete za paušalno oporezivanje, te će mu PU izdati rješenje u kojem se za 2016., a ovisno o ostvarenom prometu, utvrđuje obveza plaćanja godišnjega paušalnog poreza na dohodak na prvoj razini, i to:

1.	Godišnji paušalni dohodak	12.750,00 kn
2.	Godišnji paušalni porez na dohodak (red. br. 1 x 12 %)	1.530,00 kn
3.	Godišnji prirez poreza na dohodak (red. br. 2 x 10 % propisana stopa prireza za Grad Šibenik)	153,00
4.	Sveukupni godišnji paušalni porez i prirez	1.683,00kn
5.	Mjesečni paušalni porez i prirez (red. br. 4 : 12)	140,25 kn

Paušalni porez na dohodak plaća se tromjesečno u svoti od 420,75 kn (140,25 x 3mj) s rokom dospijanja do zadnjeg dana u svakom tromjesečju, a porezni obveznik u 2016. nije obvezan voditi poslovne knjige, osim evidencije o prometu na obrascu KPR te po isteku godine dostaviti godišnjeg izvješća na obrascu PO-SD.

Ako se na temelju podataka iz godišnjeg izvješća o paušalnom dohotku utvrdi da je porezni obveznik u odnosu na izdano rješenje ostvario veći ili manji primitak, tada će se ukinuti doneseno rješenje te za iduće porezno razdoblje izdati novo rješenje s obvezom plaćanja novoga paušalnog poreza i s razlikom za uplatu ili povrat poreza za prethodnu godinu.

6. SMANJENJA PAUŠALNOG POREZA NA DOHODAK

Prema čl. 5. Pravilnika, obrtnici koji samostalnu djelatnost obavljaju na područjima koja se prema posebnim propisima o regionalnom razvoju RH, smatraju potpomognutim područjima jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. i II. skupinu po stupnju razvijenosti, na području Grada Vukovara i na otocima prve skupine, plaćaju smanjeni paušalni porez na dohodak u visini:

□ **25 % godišnjega paušalnog poreza na dohodak za djelatnost koja se obavlja:**

Vrste područja	Svota godišnjeg paušalnog poreza	Svota mjesečnog paušalnog poreza	Ukupni godišnji primitci
- na potpomognutom području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti	382,50 kn (1.530,00 kn x 25 %)	31,88 kn (382,50 : 12 mj.)	od 0,00 do 85.000,00 kn
- na području Grada Vukovara	517,50 kn (2.070,00 kn x 25 %)	43,13 kn (517,50 : 12 mj.)	od 85.000,01 do 115.000,00 kn
- na otocima prve skupine	672,75 kn (2.691,00 kn x 25 %)	56,06 kn (672,75 : 12 mj.)	od 115.000,01 do 149.500,00 kn

□ **50 % godišnjega paušalnog poreza na dohodak za djelatnost koja se obavlja:**

Vrste područja	Svota godišnjega paušalnog poreza	Svota mjesečnoga paušalnog poreza	Ukupni godišnji primitci
- na potpomognutom području jedinica lokalne samouprave, razvrstanom u II. skupinu po stupnju razvijenosti	765,00 kn (1.530,00 kn x 50 %)	63,75 kn (765,12 : 12 mj.)	od 0,00 do 85.000,00 kn
	1.035,00 kn (2.070,00 kn x 50 %)	86,25 (1.035,00 : 12 mj.)	od 85.000,01 do 115.000,00 kn
	1.345,50 kn (2.691,00 kn x 50 %)	112,13 kn (1.345,50 kn : 12 mj.)	od 115.000,01 do 149.500,00 kn

7. ROKOVI PLAĆANJA PAUŠALNOG POREZA I UPLATNI RAČUNI

Paušalni porez na dohodak i prirez koji je utvrđen Poreznim rješenjem plaća se tromjesečno, i to do zadnjeg dana svakog tromjesečja, u svoti koja je jednaka umnošku broja mjeseci tromjesečja za koje je obveza utvrđena te utvrđenoga mjesečnog paušalnog poreza.

Mjesečna razdoblja	Rok plaćanja
od 1. do 3. mj.	31. 3.
od 4. do 6. mj.	30. 6.
od 7. do 9. mj.	30. 9.
od 10. do 12. mj.	31. 12.

Paušalni porez uplaćuje se na uplatni račun poreza na dohodak i prireza poreza na dohodak grada / općine prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu obrtnika, a uplatni računi grada / općine posebno su navedeni u Naredbi o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2015. god. (Nar. nov., br. 12/15. i 103/15.), pri čemu se na obrascima platnog prometa HUB 3 i HUB 3A upisuje:

- ☐ jedinstveni model uplate HR68, brojčanu oznaku poreza na dohodak koji se utvrđuje paušalno – 1449 te OIB fizičke osobe.

Računi poreza na dohodak grada/općine prema prebivalištu poreznog obveznika po IBAN konstrukciji	Model uplate	brojčana oznaka za paušalni porez na dohodak
Grad Zagreb HR1110010051713312009	HR68	1449 - OIB
Grad Samobor HR7510010051738012004		

Na isti se uplatni račun uplaćuje i razlika manje uplaćenoga paušalnog poreza na dohodak za proteklu godinu, a koja je utvrđena prema godišnjem izvješću koje se podnosi na obrascu PO-SD. Obrtnici su razliku godišnjega paušalnog poreza obvezni uplatiti s danom podnošenja izvješća, a najkasnije do 15. siječnja 2016. za 2015.

8. PRESTANAK UVJETA ZA PAUŠALNO OPOREZIVANJE I UKIDANJE RJEŠENJA O PAUŠALNOM PLAĆANJU POREZA

Nadležna ispostava PU ukinut će Porezno rješenje o paušalnom plaćanju poreza na dohodak ako:

- porezni obveznik postane obveznikom PDV-a i upiše se u registar obveznika PDV-a prema vlastitoj odluci ili po sili Zakona
- za obavljanje djelatnosti tijekom poreznog razdoblja registrira izdvojenu poslovnu jedinicu ili proizvodni pogon izvan prebivališta u kojem ima istodobno sjedište obrta
- započne s obavljanjem djelatnosti trgovine i ugostiteljstva
- započne s obavljanjem neke druge djelatnosti za koju se obvezno moraju voditi poslovne knjige te istekom poreznog razdoblja podnositi godišnja porezna prijava
- ostvari ukupan godišnji primitak veći od 149.500,00 kn.

Ako porezni obveznik više ne ispunjava uvjete za paušalno oporezivanje, PU je uz ukidanje rješenja o godišnjem porezu na dohodak u paušalnoj svoti obvezan istodobno donijeti i rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak na način propisan za samostalnu djelatnost.

U skladu s čl. 47. st. 1. Zakona, porezni je obveznik tada obvezan utvrđivati dohodak prema poslovnim knjigama i evidencijama, i to kao razliku između naplaćenih poslovnih primitaka i plaćenih poslovnih izdataka, nastalih u poreznom razdoblju. Novo se rješenje izdaje najkasnije do kraja mjeseca koji slijedi iza mjeseca u kojem su prestali uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka i plaćanje paušalnog poreza na dohodak.

✓ *Primjer: Ukidanje rješenja o porezu na dohodak u paušalnoj svoti radi prestanka uvjeta*

Porezni obveznik s prebivalištem u Gradu Zadru obavlja samostalnu soboslikarsku djelatnost i dohodak utvrđuje na temelju poslovnih knjiga. Porezni obveznik nije upisan u sustav PDV-a i nema izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona, a tijekom 2014. ostvario je ukupne godišnje primitke u svoti od 80.000,00 kn, te je podnio zahtjev za paušalno utvrđivanje poreza na dohodak. Na temelju prijave u registar poreznih obveznika koju je 15. siječnja 2015. dostavio na obrascu RPO i obrascu RPO/A, nadležna ispostava PU provjerila je ispunjenje propisanih uvjeta te izdala porezno rješenje o paušalnom oporezivanju samostalne djelatnosti za 2015. i tromjesečnoj obvezi plaćanja paušalnog poreza u svoti od 428,40 kn s rokom dospeljeća do zadnjeg dana svakog tromjesečja.

1.	Godišnji paušalni dohodak	12.750,00 kn
2.	Godišnji paušalni porez na dohodak (red.br. 1 x 12 %)	1.530,00 kn
3.	Godišnji prirez poreza na dohodak (red. br. 2 x 12 % propisana stopa prireza za Grad Zadar)	183,60 kn
4.	Sveukupni godišnji paušalni porez i prirez	1.713,60 kn
5.	Mjesečni paušalni porez i prirez	142,80 kn
6.	Tromjesečni paušalni porez i prirez	428,40 kn

Međutim, porezni obveznik je 1. kolovoza 2015. proširio djelatnost na trgovinu na malo za soboslikarski pribor, zbog čega su prestali uvjeti za paušalno oporezivanje. Stoga nadležna ispostava PU mora ukinuti doneseno rješenje o godišnjoj paušalnoj svoti poreza, te izdati novo rješenje o plaćanju predujma poreza na dohodak koji je propisan za samostalnu djelatnost za koju se dohodak utvrđuje na temelju poslovnih knjiga i evidencija. U novom rješenju mjesečni predujam poreza utvrđen je procjenom u svoti od 120,00 kn, što uvećano za prirez po stopi od 12 % sveukupno iznosi 134,40 kn.

Obrtnik je obvezan uplatiti porez na dohodak i prirez poreza na dohodak u paušalnoj svoti za I. i II. tromjesečno razdoblje u svoti od 428,40 kn (do 30. ožujka odnosno 30. lipnja) te za srpanj 2015. u svoti od 142,80 kn s datumom dospeljeća 30. rujna 2015.

Međutim, obrtnik je i dalje obvezan plaćati mjesečne predujmove poreza na dohodak od samostalne djelatnosti prema novom rješenju, u svoti od 134,40 kn, koji za kolovoz 2015. dospijeva na naplatu do kraja rujna 2015., prema čl. 47. st. 1. i 5. Zakona.

9. PRIVREMENA OBUSTAVA OBAVLJANJA SAMOSTALNE DJELATNOSTI

U slučaju privremene obustave obavljanja djelatnosti, koja je prijavljena nadležnom županijskom uredu odnosno uredu Grada Zagreba gdje je obavljanje djelatnosti registrirano te nadležnoj ispostavi PU u roku određenom prema propisima o obrtu, godišnji paušalni dohodak utvrđuje se razmjerno broju mjeseci u kojima se djelatnost obavljala, i to u korist poreznog obveznika, prema odredbi čl. 3. st. 5. Pravilnika. Pritom se dohodovni razred utvrđuje na jednak način kao i kod početka odnosno prestanka obavljanja djelatnosti tijekom poreznog razdoblja, izračunavanjem prosječnog primitka za vrijeme obavljanja djelatnosti te množenjem prosječnog primitka s 12 mjeseci radi svođenja na godišnju razinu i utvrđivanja prve, druge ili treće razine za plaćanja paušalnog poreza.

Navedeno znači da se za vrijeme privremene obustave obavljanja djelatnost ne plaća paušalni porez na dohodak. O privremenoj obustavi koju porezni obveznik upisuje na obrascu RPO/A i dostavlja PU, potrebo je popuniti *Datum prestanka obavljanja djelatnosti* te pod *Vrste prestanka obavljanja djelatnosti* – točka 2. - upisati privremeno.

10. POSLOVNE KNJIGE I EVIDENCIJE

Porezni obveznik koji porez na dohodak plaća u paušalnoj svoti, nije obavezan voditi poslovne knjige propisane čl. 23. Zakona te čl. 33. Pravilnika o porezu na dohodak (obrazac KPI, obrazac DI te Evidenciju o tražbinama i obvezama – obrazac TO), već je prema čl. 7. st. 1. Pravilnika obavezan voditi samo evidenciju o prometu na obrascu KPR, u kojoj (knjizi) se, osim računa naplaćenih u gotovini, upisuju i računi koji su naplaćeni bezgotovinskim putem.

To znači da se za paušalno oporezivanje dohotka vodi samo **knjiga prometa** na obrascu KPR, u koju se na kraju radnog dana, a najkasnije prije početka sljedećega radnog dana, upisuju ostvareni primitci na bezgotovinski način te u gotovu novcu i čekovima građana.

Međutim, prema čl. 7. st. 3. Pravilnika, porezni obveznik koji porez na dohodak od samostalne djelatnosti plaća u paušalnoj svoti, obavezan je za svaku isporuku dobara ili obavljenu uslugu ispostaviti kupcu račun propisana sadržaja, a u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak. Račun se ispostavlja u najmanje dva primjerka, od kojih se jedan uručuje kupcu, a drugi služi izdavatelju kao isprava za knjiženje ostvarenog prometa u obrascu KPR, osim ako se pretežni dio prometa ne odnosi na prodaju na tržištima i otvorenim prostorima.

Prema čl. 54.b OPZ-a (Nar. nov., br. 147/08. – 26/15.) kojim je uređeno izdavanje računa krajnjim potrošačima, propisano je da se računi ne moraju ispostavljati ako se vlastiti poljoprivredni proizvodi proizvedeni na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno prodaju krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva te ako se prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda obavlja na tržištima i otvorenim prostorima. Prodajom na tržištima i otvorenim prostorima smatra

se isključivo prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda krajnjem potrošaču na štandovima i klupama na tržištima na malo i na štandovima i klupama izvan tržišta na malo.

Prema navedenom, oslobođenje od obveze izdavanja računa pri isporuci dobara ili obavljenih usluga odnosi se jedino na one paušaliste koji obavljaju djelatnost poljoprivrede i kod kojih se prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda obavlja na tržištima i otvorenim prostorima. Svi su drugi paušalisti obvezni za svaku isporuku dobara ili obavljenu uslugu izdati kupcu račun.

11. PAUŠALISTI KAO MALI OBVEZNICI FISKALIZACIJE

Radi niske razine obavljanja djelatnosti, paušalisti se smatraju malim obveznicima fiskalizacije, za koje je prema Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom (Nar. nov., br. 133/12.) propisan pojednostavljen postupak fiskalizacije ako ostvareni promet naplaćuju u gotovini. Pod prometom u gotovini smatra se plaćanje novčanicama ili kovanicama koje se smatraju platežnim sredstvom, karticama, čekovima ili drugim sličnim načinom plaćanja, osim plaćanja koja su obavljena općom uplatnicom na račun te s računa na račun.

Kao malih obveznika fiskalizacije, od paušalista se ne zahtijeva izdavanje računa putem elektroničkih naplatnih uređaja, nabava digitalnog certifikata, održavanje softvera, povezivanje na internet i sl. kao za druge pravne i fizičke osobe koje su po osnovi djelatnosti obveznici plaćanja poreza na dohodak ili dobitak, već su mali obveznici fiskalizacije obvezni izdati račun koji mora biti uvezan u posebnu knjigu računa označenu rednim brojevima, a koja se prije početka upotrebe mora ovjeriti u PU.

Obveze malih obveznika fiskalizacije su:

- donijeti interni akt o poslovnom prostoru te navesti oznaku operatera odnosno osobe koja je ovlaštena za izdavanje računa
- prije provedbe postupka fiskalizacije ovjeriti propisanu uvezanu knjigu računa u PU
- za ostvareni promet u gotovini izdavati račune isključivo iz prethodno uvezane knjige računa
- u zatvorenom poslovnom prostoru na vidnom mjestu istaknuti obavijesti o obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun.

Primjer izdanog računa broj 1/01/1 iz knjige uvezanih računa, na kojem broj 1- označava prvi račun u 2016., 01 - oznaku poslovnog prostora koji je propisan internim aktom te 1 - oznaku blagajnika koji izdaje račun koji se naplaćuju u gotovini.

Izdani se račun iskazuje u knjizi prometa kao primitak naplaćen u gotovini, a u istoj knjizi upisuju se i svi ostali izdani računi koji mogu biti naplaćeni i na bezgotovinski način.

Obrazac KPR

Red. br.	Nadnevak	Broj temeljnice	Upis isprava o primicima u gotovini	Iznos naplaćen u gotovini	Iznos naplaćen u čekovima	Ukupno naplaćen iznos
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	2. 1. 2016.		Rn1-01-1	170,00		170,00
2.	3. 1. 2016.		Rn2-01-1		120,00	120,00

12. IZVJEŠĆE O PAUŠALNOM DOHOTKU ZA 2015. NA OBRASCU PO-SD

U skladu s čl. 7. Pravilnika, a prema iskazanim podacima o prometu iz obrasca KPR, porezni obveznik ili nositelj zajedničke djelatnosti koji plaća porez na dohodak od samostalne djelatnosti u paušalnoj svoti, obvezan je najkasnije petnaest (15) dana po isteku kalendarske godine podnijeti nadležnoj ispostavi PU prema svom prebivalištu ili uobičajenom boravištu, izvješće o paušalnom dohotku od samostalnih djelatnosti i uplaćenom paušalnom porezu i prirezu poreza na dohodak na obrascu PO-SD.

Za 2015. obrazac PO-SD podnosi se nadležnoj ispostavi PU najkasnije do 15. siječnja 2016., a na osnovi podataka iz obrasca obaviti će se provjera je li obrtnik ostvario veće ili manje primitke od onih koji su utvrđeni rješenjem s obzirom na tri razine utvrđivanja godišnjega paušalnog poreza.

Ako se po isteku kalendarske godine na temelju podataka iz obrasca PO-SD utvrdi da su izmijenjeni uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka, PU će ukinuti već doneseno rješenje te donijeti novo rješenje u kojem će se utvrditi nove svote paušalnog dohotka i prireza porezu na dohodak, kao i razlika za uplatu ili povrat manje ili više uplaćenoga paušalnog poreza na dohodak i prireza za proteklu kalendarsku godinu.

U nastavku se daje primjer popunjenog obrasca PO-SD koji može imati sljedeće elemente:

IZVJEŠĆE O PAUŠALNOM DOHOTKU OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI I UPLAĆENOM PAUŠALNOM POREZU NA DOHODAK I PRIREZU POREZA NA DOHODAK U 2015. GODINI					
OBRAZAC PO-SD					
I. PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU/NOSITELJU ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI					
IME I PREZIME	OIB	ADRESA PREBIVALIŠTA / UOBIČAJENOG BORAVIŠTA			
Stjepan Kralj	5555555556	B. Magovca 10			
II. PODACI O DJELATNOSTI					
1. NAZIV I VRSTA DJELATNOSTI	Auto taxi prijevoznik „KRALJ“				
2. BROJ ZAPOSLENIH NA DAN 31. 12.	1				
III. PODACI O OSTVARENIM PRIMICIMA I UPLAĆENOM PAUŠALNOM POREZU NA DOHODAK I PRIREZU POREZA NA DOHODAK					
POREZNO RAZDOBLJE (KVARTALI)	BROJ ZAPOSLENIH	PRIMICI NAPLAĆENI U GOTOVINI	PRIMICI NAPLAĆENI BEZGOTOVINSKIM PUTEM	UKUPNO NAPLAĆENI PRIMICI	UPLAĆENI POREZ NA DOHODAK I PRIREZ POREZU NA DOHODAK
1	2	3	4	5	6
1. 1. – 31. 3.	1	5.000,00	25.000,00	30.000,00	610,65
1. 4. – 30. 6.	1	4.000,00	30.000,00	34.000,00	610,65
1. 7. – 30. 9.	1	11.000,00	32.000,00	43.000,00	610,65
1. 10. – 31. 12.	1	5.000,00	18.000,00	23.000,00	610,65
UKUPNO	1	25.000,00	105.000,00	130.000,00	2.442,60
NADNEVAK	15.01.2016.		Stjepan Kralj		
PEČAT I POTPIS POREZNOG OBVEZNIKA					

Porezni obveznik Stjepan Kralj iz Zagreba obavlja autotaksi prijevoz i od nadležne je ispostave Novi Zagreb za 2015. dobio rješenje o utvrđenoj godišnjoj poreznoj osnovici druge razine u svoti od 17.250,00 kn s obvezom plaćanja godišnjega paušalnog poreza u visini 2.070,00 kn, pri čemu je tijekom godine tromjesečno uplaćivao svotu od 610,65 kn (mjesečni paušalni porez od 172,50 kn x 18 % prireza = 203,55 kn x 3 mj.).

U 2015. ostvario je ukupno 130.100,00 kn primitaka i uplatio u vidu predujma do 31. prosinca 2015. svotu od 2.442,60 kn na ime paušalnog poreza na do-

hodak i prireza, a podatke je dostavio na obrascu PO-SD, najkasnije do 15. siječnja 2016.

Budući da se iskazani podatak o uplaćenim predujmima na obrascu PO-SD uspoređuje s podacima na knjigovodstvenoj kartici poreznog obveznika, uplate predujma iznimno se mogu i nakon 31. prosinca 2015. priznati kao plaćeni predujam za 2015. ako porezni obveznik u postupku usklađenja s PU dokaže da se uplata predujma odnosila na podmirenje obveza poreznog razdoblja za koje se podnosi obrazac PO-SD.

S obzirom na to da su naplaćeni primitci u 2015. ostvareni u svoti od 130.100,00 kn (iznad 115.000,01

kn do 149.500,00 kn), PU će poreznom obvezniku za 2016. izdati novo rješenje u kojem će biti utvrđena:

► nova godišnja porezna osnovica u svoti od 22.425,00 kn te novi godišnji paušalni dohodak u svoti od 2.691,00 kn koji je utvrđen za treću razinu plaćanja paušalnog poreza, pri čemu tromjesečna obveza paušalnog poreza na dohodak i prireza iznosi 793,86 kn (mjesečni paušalni porez u svoti od 224,25 kn x 18 % prireza = 264,61 kn x 3 mj.).

► razliku za uplatu manje plaćenog poreza na dohodak i prireza za 2015. u svoti od 732,84 kn. Porezni obveznik je u 2015. u vidu predujma već uplatio godišnji paušalni porez na dohodak u svoti od 2.442,60 kn koji mu se uračunava u ukupnu poreznu obvezu za 2015., tako da će po primitku novog rješenja za 2016. imati obvezu za uplatu samo razlike u svoti od 732,84 kn.

Uplaćeni porez za 2015. (stupac 6 obrasca PO-SD)	2.442,60 kn
Utvrđena obveza za 2015. (264,62 kn x 12 mj)	3.175,44 kn
Razlika manje plaćenog poreza za 2015.	732,84 kn

Prema čl. 6. st. 2. Pravilnika, porezni obveznici su dužni uplatiti razliku godišnjega paušalnog poreza s danom podnošenja obrasca PO-SD, odnosno najkasnije do 15. siječnja tekuće za proteklu godinu.

Ako je prema iskazanim podacima o ostvarenim primitcima za 2015. porezni obveznik u vidu predujmova uplatio veću svotu od porezne obveze koja je iskazana u godišnjem obračunu, utvrđuje se razlika za povrat više plaćenoga paušalnog poreza na dohodak, koja se može vratiti poreznom obvezniku na njegov zahtjev ili se može uračunati u obvezu za iduće porezno razdoblje.

12.1. ISKAZIVANJE SVOTE DRŽAVNIH POMOĆI, POTPORA I POTICAJA U OBRASCU PO-SD

Za pokriće određenih izdataka u vezi s djelatnosti, poreznim obveznicima koji obavljaju samostalnu djelatnost, središnje tijelo državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili druge pravne osobe mogu u skladu s posebnim propisima dodijeliti određene svote državnih pomoći, potpora i poticaja.

Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost u poslovne primitke trebaju uključiti sve primitke koji su ostvareni obavljanjem djelatnosti, a što uključuje i primitke po osnovi državnih pomoći, poticaja i potpora primljenih za samostalnu djelatnost. Navedena obveza propisana je odredbama čl. 24. st. 1. t. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05. – 157/14.), a ostvareni primitci zajedno s primitcima državnih potpora i poticaja iskazuju se i u godišnjem izvješću o paušalnom dohotku od samostalne djelatnosti na obrascu PO-SD.

Prema tome, ako fizička osoba uz kumulativno zadovoljenje svih propisanih uvjeta utvrđuje obvezu poreza na dohodak u paušalnoj svoti, tada mora voditi računa da njezini ostvareni ukupni primitci zajedno s primitcima državnih pomoći, poticaja i potpora ne prelaze svotu od 149.500,00 kn. U suprotnom, ako ostvareni primitci zajedno s primitcima državnih pomoći, potpora i poticaja, prelaze svotu od 149.500,00 kn, smatra se da su prestali uvjeti za paušalno oporezivanje dohotka. U tom će slučaju

PU ukinuti doneseno rješenje o godišnjem dohotku u paušalnoj svoti te donijeti novo rješenje o plaćanju predujmova poreza na dohodak koji se utvrđuje prema propisanim poslovnim knjigama. Navedeno potvrđuje i mišljenje Ministarstva financija, Kl:410-01/14-01/2196; Ur. br. 513-07-21-01/14-02 od 24. rujna 2014. iz kojeg se navodi dio:

... svaka fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost u primitke uključuje sve primitke navedene u čl. 24. Pravilnika o porezu na dohodak, odnosno u primitke uključuje i primitke državnih pomoći, poticaja i potpora primljenih za samostalnu djelatnost.

Nadalje, sukladno čl. 4.st.7. Pravilnika o paušalnom oporezivanju samostalne djelatnosti, smatra se da su prestali uvjet za utvrđivanje paušalnog dohotka ukoliko osoba koja obavlja samostalnu djelatnost po osnovi koje se obveza poreza na dohodak utvrđuje u paušalnom iznosu, bilo kada tijekom poreznog razdoblja ostvari, zajedno s primicima državnih potpora i poticaja, ukupne primitke veće od 65% iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav PDV-a odnosno primitke veće od 149,5 tisuća kuna.

Porezni obveznik koji porez na dohodak od samostalne djelatnosti plaća u paušalnom iznosu, primitke državnih pomoći, poticaja i potpora primljenih za samostalnu djelatnost iskazuje u izvješću o paušalnom dohotku od samostalne djelatnosti i uplaćenom paušalnom porezu na dohodak i prirezu na dohodak odnosno u Obrascu PO-SD.

13. DOPRINOSI ZA OBVEZNA OSIGURANJA

Svi porezni obveznici koji porez na dohodak od samostalne djelatnosti obrta i poljoprivrede i šumarstva plaćaju paušalno, a ta im je djelatnost osnovno zanimanje te su po toj osnovi prijavljeni na obvezna osiguranja, obvezni su plaćati sljedeće doprinose:

- za mirovinsko osiguranje:
 - a) na temelju generacijske solidarnosti – (samo I. stup) po stopi od 20 %,
 - b) na temelju individualne kapitalizirane štednje - (I. i II. stup)
 - 15,00 % za MO na temelju generacijske solidarnosti
 - 5,00 % za MO na temelju individualne kapitalizirane štednje
- za osnovno zdravstveno osiguranje po stopi od 15 %
- doprinos za zaštitu zdravlja na radu po stopi od 0,5 % i
- doprinos za zapošljavanje po stopi od 1,7 %

Prema odredbama čl. 70. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. - 143/14.), osnovica za obračun doprinosa obrtnika koji obavlja samostalnu djelatnost obrta, a dohodak od samostalne djelatnosti utvrđuje u paušalnoj svoti, jednaka je umnošku svote prosječne plaće i koeficijenta 0,4. Na temelju navedenog, **mjesečna osnovica za obračun doprinosa za 2015. utvrđena je u svoti od 3.177,20 kn** (prosječna plaća 7.943,00 kn x koeficijent 0,4).

Obvezu plaćanja doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje obračunava i utvrđuje rješenjem nadležna ispostava PU za svako obračunsko razdoblje odnosno kalendarsku godinu.

Doprinosi za obrtnika paušalista za 2015. utvrđeni su u sljedećim svotama:

1) Mirovinsko osiguranje:	
- obrtnici koji su osiguranici samo I stupa 3.177,20 x 20 %	635,44 kn
- obrtnici koji su osiguranici I i II stupa I stup = 3.177,20 x 15 % II stup = 3.177,20 x 5 %	476,58 kn 158,86 kn
2) Osnovno zdravstveno osiguranje (3.177,20 x 15 %)	476,58 kn
3) Doprinos za zaštitu zdravlja na radu (3.177,20 x 0,5 %)	15,89 kn
4) Doprinos za zapošljavanje (3.177,20 x 1,7 %)	54,01 kn
UKUPNO MJESEČNA OBEVZA DOPRINOSA.	1.181,92

Rok uplate obveznih doprinosa je do 15. u mjesecu za prethodni mjesec.

Doprinosi za obvezna osiguranja uplaćuju se na uplatne račune po IBAN konstrukciji uz model uplate HR 68, šifru računa ovisno o vrsti doprinosa te OIB uplatitelja doprinosa, i to:

Naziv doprinosa	Uplatni račun	Poziv na broj i šifra računa
Doprinos za MO na temelju generacijske solidarnosti (I. stup)	HR1210010051863000160	HR68 8214 – OIB
MO na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup)	HR7610010051700036001	HR68 2046 – OIB
Doprinos za osnovno ZO	HR6510010051550100001	HR68 8478 – OIB
Doprinos za zaštitu zdravlja na radu	HR6510010051550100001	HR68 8591 – OIB
Doprinos za zapošljavanje	HR1210010051863000160	HR68 8770 – OIB

13.1. OBRAČUN DOPRINOSA AKO SE UZ RADNI ODNOS OBAVLJA DJELATNOST KOJA SE PAUŠALNO OPOREZUJE

Sve zaposlene osobe koje su u radnom odnosu i po toj osnovi su osigurane, ali istodobno ostvaruju i drugi dohodak od samostalne djelatnosti koji se paušalno oporezuje, obvezne su plaćati obvezne doprinose po osnovi druge djelatnosti.

U skladu s čl. 185. st. 3. Zakona o doprinosima, godišnja osnovica za obračun doprinosa obvezniku koji, prema propisima o porezu na dohodak, od druge djelatnosti plaća porez na dohodak prema paušalnom dohotku, jest paušalni dohodak utvrđen za isto razdoblje prema propisima o porezu na dohodak.

Prema tome, ako je porezni obveznik osiguran po osnovi radnog odnosa ili po nekoj drugoj osnovi, a samostalnu djelatnost obrta ili poljoprivrede i šumarstva obavlja kao domaću radinost ili sporedno zanimanje, pri čemu dohodak od te djelatnosti utvrđuje u paušalnoj svoti, tada se obračun doprinosa obavlja po propisanim stopama, ali na godišnju osnovicu koja je jednaka godišnjem paušalnom dohotku u svoti od 12.750,00 kn, za prvu razinu, 17.250,00 kn za drugu razinu te 22.425,00 kn za treću razinu.

u kn

Godišnja porezna osnovica	Obvezni doprinosi			Ukupno za godinu
	MO I. stup 15 %	MO II. stup 5 %	ZO 15 %	
12.750,00	1.912,50	637,50	1.912,50	4.462,50
17.250,00	2.587,50	862,50	2.587,50	6.037,50
22.425,00	3.363,75	1.121,25	3.363,75	7.848,75

Ako se djelatnost obavlja u kraćem razdoblju od godine dana (zbog početka ili prestanka tijekom godine), tada se obračun doprinosa utvrđuje za razmjerni dio ostvarenog dohotka.

Godišnju obvezu plaćanja doprinosa utvrđuje nadležna ispostava PU rješenjem, i to po isteku godine u kojoj su obrtnici obavljali djelatnost koja se paušalno oporezuje.

14. ZAKLJUČAK

Paušalni porez na dohodak plaća se u tri razine, ovisno o ostvarenim godišnjim primitcima, a prema rješenju PU. Svota godišnje paušalnog poreza povećava se za prirez porezu na dohodak ako je uveden odlukom grada ili općine prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika. Rješenjem utvrđen godišnji paušalni porez na dohodak je konačan, zbog čega porezni obveznik po toj osnovi ne može podnijeti godišnju poreznu prijavu. Za svoje poslovanje obrtnici paušalisti ne vode poslovne knjige, osim evidencije o prometu, ali su obvezni za svaku isporuku dobara i obavljanje uslugu izdati kupcu račun propisana sadržaja.

Ako se po isteku kalendarske godine na osnovi podataka iz obrasca PO-SD utvrdi da su se izmijenili uvjeti za utvrđivanje paušalnog dohotka, PU će ukinuti prije doneseno rješenje te donijeti novo rješenje s utvrđenim novim svota-

ŠTO TREBA ZNATI!

📖 Porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost slobodnih zanimanja, ne mogu plaćati paušalni porez na dohodak.

📖 Za paušalno plaćanje poreza na dohodak fizička osoba ne smije biti obveznik PDV-a po osnovi obavljanja obrtničke ili neke druge djelatnosti, a ostvareni primitci u prethodnoj godini ne smiju prelaziti svotu od 149.500,00 kn.

📖 Uz zadovoljenje propisanih uvjeta, obveznici plaćanja paušalnog poreza na dohodak mogu biti i fizičke osobe koje obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje te fizičke osobe koje zajednički obavljaju samostalnu djelatnost.

📖 Istodobno utvrđivanje dohotka od jedne samostalne djelatnosti prema poslovnim knjigama obvezuje poreznog obveznika na utvrđivanje dohotka prema poslovnim knjigama za ukupnu samostalnu djelatnost.

📖 Kao mali obveznici fiskalizacije, paušalisti su obvezni kupcu izdati račun iz prethodno ovjere knjige računa u PU.

📖 Paušalisti su obvezni voditi knjigu prometa te do 15. siječnja 2016. za 2015. podnijeti godišnje izvješće o paušalnom dohotku na obrascu PO-SD.

ma paušalnog dohotka te razlikom za uplatu ili povrat uplaćenoga paušalnog poreza na dohodak. Porezni obveznici su razliku manje plaćenog paušalnog poreza obvezni uplatiti s danom podnošenja obrasca PO- SD. Za promjenu načina oporezivanja u 2016. postojeći porezni obveznici podnose zahtjev PU do kraja 2015., a najkasnije do 15. siječnja 2016., a novi

porezni obveznici u roku od 8 dana od početka obavljanja djelatnosti.

Fizička osoba koja obavlja samostalnu djelatnost od koje dohodak utvrđuje na temelju propisanih poslovnih knjiga prema čl. 19. - 24. Zakona, ne može istodobno po osnovi druge djelatnosti utvrđivati dohodak u paušalnoj svoti.

